

Activiteitenplan Steenuil Kleine Hoeven Reusel

Toelichting ontheffingsaanvraag Wet
natuurbescherming ten aanzien van steenuil

Sweco Nederland B.V.
Onderwerp

Activiteitenplan Steenuil Kleine
Hoeven Reusel

Projectnummer

51009762

Klant

Gemeente Reusel- De Mierden

Versie

D1

Datum

07-11-2023

Auteur

Anne Paulusse

Document referentie

NL23-648800269-63602

Gecontroleerd door

Niels de Nijs

Vrijgegeven door

Emma Grijsen

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Relevante verbodsbepalingen en soorten	5
2 Plangebied en voorgenomen ontwikkeling	7
2.1 Planning en uitvoering werkzaamheden	8
2.2 Ontheffingsperiode	8
3 Ecologische inventarisatie	9
3.1 Verkennend natuuronderzoek	9
3.2 Vooronderzoek steenuil	9
3.3 Methode soortinventarisatie (aanvullend onderzoek)	11
3.4 Resultaten soortinventarisatie (aanvullend onderzoek)	12
3.5 Analyse en effectbepaling (aanvullend onderzoek)	15
3.6 Staat van Instandhouding	17
4 Maatregelen	22
4.1 Algemene maatregelen	22
4.2 Steenuil	23
5 Compensatieplan	28
6 Alternatieven	32
6.1 Alternatieve locatie & inrichting	32
6.2 Alternatieve werkwijze	32
6.3 Alternatieve planning	33
7 Wettelijk belang	34
Referenties	36
Bijlage 1 Ontwerp compensatiegebied steenuil	37

Samenvatting

Projectnaam: Activiteitenplan Kleine Hoeven II, Reusel

Aanvrager: Gemeente Reusel – De Mierden

Betreft: Ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming (Wnb)

Relevante soort(en): steenuil (*Athene Noctua*)

De gemeente Reusel – De Mierden is voornemens om het bedrijventerrein Kleine Hoeven uit te breiden. De uitbreiding moet gaan plaatsvinden ten zuiden van de straat Kleine Hoeven.

Uit de uitgevoerde ecologische onderzoeken is gebleken dat het plangebied een functie heeft als foerageergebied van de steenuil. Door de bouw van het industrieterrein zal in totaal 5,04 hectare foerageergebied worden aangetast. Met de aantasting van desbetreffend foerageergebied, komt het ecologisch functioneren van het nabijgelegen nest in het geding en worden verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden (Vogelrichtlijn artikel 3.1 lid 2 en 4 Wnb). Hiervoor geldt een ontheffingsplicht. Door het tijdig nemen van mitigerende maatregelen wordt verstoring geminimaliseerd en wordt het doden of verwonden van individuen voorkomen. Er worden compenserende maatregelen getroffen om het ecologisch functioneren van het plangebied en de gunstige staat van instandhouding (GSvl) van de steenuil te waarborgen. Onderhavig activiteitenplan is opgesteld voor het aanvragen van een ontheffing Wet natuurbescherming voor de relevante soort steenuil.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

De gemeente Reusel – De Mierden is voornemens om het bedrijventerrein Kleine Hoeven uit te breiden. Fase I van dit bedrijventerrein is de afgelopen jaren tot ontwikkeling gekomen en momenteel nagenoeg uitverkocht. De uitbreiding moet gaan plaatsvinden ten zuiden van de straat Kleine Hoeven.

Omdat deze ingreep mogelijk negatieve effecten heeft op beschermde soorten en/of natuurgebieden, is door Sweco Nederland B.V. een verkennend natuuronderzoek¹ uitgevoerd waarin het voornemen getoetst is aan de Wet- en regelgeving voor natuur.

Ten aanzien van het onderdeel soortenbescherming is in deze verkenning geconcludeerd dat de aanwezigheid van leefgebied van steenuil niet op voorhand kan worden uitgesloten. Naar aanleiding hiervan is een vooronderzoek uitgevoerd om de eventuele functies van het plangebied voor de steenuil in kaart te brengen². In 2023 is een volledig aanvullend soortgericht onderzoek³ uitgevoerd. Uit desbetreffend ecologisch onderzoek blijkt dat de beoogde ontwikkeling in het plangebied leidt tot aantasting van het leefgebied van de steenuil. Derhalve wordt een ontheffing aangevraagd. Voorliggend activiteitenplan dient als toelichting op de ontheffingsaanvraag. In dit plan zijn onder andere het planvoornemen, het wettelijk belang, de belangenafweging, effectbepaling en de maatregelen nader toegelicht.

1.2 Relevante verbodsbepalingen en soorten

Als gevolg van het aanleggen van het bedrijventerrein gaat er leefgebied verloren van een koppel steenuilen. Ook wordt de functionaliteit van het nabijgelegen nest aangetast. Hiermee worden verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming, Vogelrichtlijn artikel 3.1 lid 2 en 4 overtreden. Door het tijdig aanbieden van nieuw leefgebied (jachtbiotoop) met alternatieve verblijfplaatsen (nestkasten) blijven te allen tijde (voldoende) leefgebied aanwezig.

Voor het overtreden van onderhavige verbodsbepalingen wordt ontheffing aangevraagd:

- Artikel 3.1 (Vogelrichtlijn soorten):
 - lid 2) Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
 - lid 4) Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

¹ Sweco Nederland B.V., 2022. *Verkenkend natuuronderzoek Reusel*. Versie C1, projectnummer 51009762. Eindhoven d.d. 08-12-2022. Referentienummer: NL22-648800269-38337

² Sweco Nederland B.V., 2022. *Notitie vooronderzoek steenuil Kleine Hoeven 2 te Reusel*. Eindhoven, d.d. 08-12-2022. Projectnummer 51009762

³ Sweco Nederland B.V., 2023. *Aanvullend onderzoek steenuil Reusel*. Eindhoven, d.d. 10-05-2023. Referentienummer: NL23-648800269-50188

Tabel 1.1 Relevanten soort(en), verbodsbepaling(en) en belangen, waarop de ontheffingsaanvraag voorziet.

Soort	Verbodsbepaling	Belang*
Steenuil	Artikel 3.1 lid 2	Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
Steenuil	Artikel 3.1 lid 4	Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

A. Artikel 3.3 lid 4b onder 1 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid, dan wel onder 4: ter bescherming van flora of fauna;

B. Artikel 3.8 lid 5b onder 3 van de Wnb: in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, dan wel onder 1: in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats.

2 Plangebied en voorgenomen ontwikkeling

Het plangebied is gelegen in het buitengebied van Reusel, aan de Kleine Hoeven in het zuiden van Reusel, de gemeente Reusel – De Mierden in de provincie Noord-Brabant. Het plangebied bestaat uit enkele akkerlanden en een braakliggend stuk grond met (tijdelijke) opslag van zand en andere materialen.

Het gebied wordt doorkruist met een greppel, en er zijn enkele struiken en bomen aanwezig. Daarnaast is een afwateringsloot aanwezig langs de begrenzing van het plangebied, parallel aan de weg. De ligging van het plangebied is weergegeven in Figuur 2.1. In Figuur 2.2 is een schetsontwerp van het plan Kleine Hoeven fase II weergegeven.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (rood omlijnd), Kleine Hoeven fase II te Reusel.

Figuur 2.2 Ontwerp plantekening van het planvoornemen.

2.1 Planning en uitvoering werkzaamheden

De planning van de bouw van het industrieterrein is nog niet geheel vastgesteld, maar lijkt gericht op het bouwrijp maken in de laatste kwartaal van 2024 of begin 2025. De doorlooptijd van de grondafgifte en bouw van de bedrijfspanden is circa 3 á 4 jaar. Hiermee wordt rekening gehouden met de doorlooptijd van de ontheffingsaanvraag en de kwetsbare periode (actieve periode) van de steenuil in relatie tot de functie van het plangebied als leefgebied.

2.2 Ontheffingsperiode

De ontheffing wordt aangevraagd voor een periode van 10 jaar (1 november 2023 tot en met 31 oktober 2033). Hierbij is rekening gehouden met voorbereidende werkzaamheden en een eventuele uitloop van werkzaamheden als gevolg van onvoorziene omstandigheden.

3 Ecologische inventarisatie

3.1 Verkennend natuuronderzoek

Het verkennend natuuronderzoek (quickscan) betreft een onderzoek naar actueel en potentieel voorkomende beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de voorgenomen ingreep. Onderhavig onderzoek is uitgevoerd door Sweco Nederland B.V. in 2022. Op basis van het oriënterende veldbezoek op 10 mei 2022 is de geschiktheid van biotopen voor beschermde soorten beoordeeld (habitatgeschiktheidsbeoordeling). Deze beoordeling (combinatie terreingesteldheid, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement), brengt gezamenlijk met het bronnenonderzoek de beschermde soorten(groepen) in beeld die in het plangebied (kunnen) voorkomen. Het veldbezoek is uitgevoerd door een deskundig ecooloog van Sweco Nederland (zie kader). Uit het verkennend natuuronderzoek is gebleken dat aanwezigheid van steenuilen niet is uit te sluiten en aanvullend soortgericht onderzoek noodzakelijk is. Het verkennende natuuronderzoek wordt meegestuurd met onderhavige ontheffingsaanvraag.

Ter zake kundige ecooloog

Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een deskundige een persoon die voor de situatie, habitats en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en ((soort)specifieke) ecologische kennis heeft. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- *op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of*
- *als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of*
- *Met betrekking tot soorten of specifieke soorten kan als deskundige ook iemand worden aangemerkt die:*
- *op MBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of*
- *zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of*
- *zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.*

3.2 Vooronderzoek steenuil

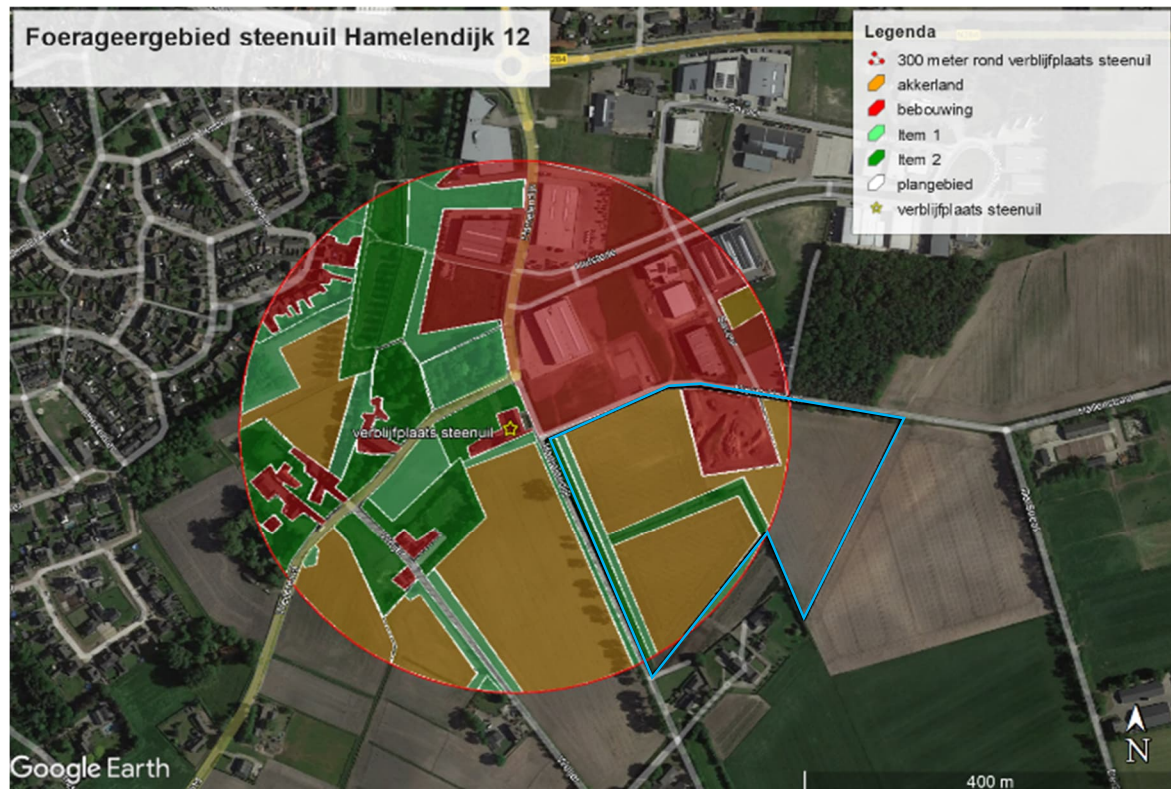
Voorafgaand aan het indienen van het bestemmingsplan en voorafgaand aan het in werking treden van de omgevingswet, is gewenst meer inzicht te krijgen in de mogelijke aanwezige foerageergebieden en het leefgebied van steenuilen binnen en buiten het plangebied.

Op basis van een aanvullend veldbezoek en de bestaande gegevens van nesten en paren van steenuilen, kan globaal in kaart worden gebracht welke geschikte foerageergebieden er zijn en of deze mogelijk binnen of buiten de bestaande territoria gelegen zijn. Ook is gekeken of en welke delen van het plangebied een functie als essentieel foerageergebied kunnen hebben (leefgebied analyse).

Uitvoering van dit vooronderzoek was gewenst ter onderbouwing van de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan. Dit betrof een vooronderzoek en is in het najaar van 2022 uitgevoerd. Het volledige aanvullende steenuilonderzoek is in 2023 uitgevoerd conform het Kennisdocument Steenuil van BIJ12 (2017) zoals verder in paragrafen 3.3, 3.4 en 3.5 omschreven.

De conclusie uit het vooronderzoek betreft waarschijnlijk significante aantasting van foerageergebied van een koppel steenuilen, waar ontheffing voor nodig is. Door ruimtebeslag op essentieel foerageergebied en mogelijke indirecte aantasting van de verblijfplaats, is mogelijk een ontheffing noodzakelijk. Dit zal na uitvoering van het aanvullend onderzoek definitief blijken, maar wordt naar aanleiding van deze habitat geschiktheidsbeoordeling wel verwacht.

Er is op basis van een habitatgeschiktheidsbeoordeling en leefgebied analyse bepaald welke gebieden binnen 300 meter rondom de nestplaats van steenuilen bij Hamelendijk 12 geschikt zijn als foerageergebied en onder welke klasse ze vallen. Daarnaast is op basis van deze globale beoordeling het foerageergebied aangegeven dat zal worden aangetast door de plannen. In onderstaande Figuur 3.1 is een beoordeling gemaakt naar geschiktheid als foerageergebied van alle percelen die binnen de 300 meterzone (theoretisch leefgebied) van het nest aanwezig zijn.

Figuur 3.1 Beoordeling geschiktheid foerageergebied steenuil: rood = bebouwd gebied, oranje = niet tot matig geschikt, licht groen = geschikt, donkergroen = optimaal geschikt. Rode cirkel = 300 meter rond steenuil nestplaats Hamelendijk 12 (gele ster), plangebied = blauw omlijnd.

Uit het vooronderzoek wordt verwacht dat circa 14% aan optimaal foerageergebied, circa 9% aan suboptimaal foerageergebied en circa 38% aan beperkt geschikt foerageergebied (akkerland) binnen de 300 meterzone van al het aanwezige foerageergebied verloren gaat door de voorgenumen plannen (Figuur 3.2 en Tabel 3.1). Dit areaal is dusdanig ten opzichte van het totale leefgebied en het overige leefgebied dat het ecologisch functioneren van de nestplaats mogelijk in het geding is. Derhalve worden hierdoor verbodsbepalingen uit de Wnb overtreden. Tevens kan er tijdelijk en permanent verstoring optreden door de komst van het industrieterrein, waardoor de huidige nestplaats mogelijk ongeschikt raakt.

Tabel 3.1 Per categorie van het verwachte leefgebied het verlies van leefgebied weergegeven na realisatie van het industrieterrein.

Klasse Leefgebied	Huidige leefgebied (ha)	Verlies leefgebied %	Leefgebied over na realisatie (ha)
Niet geschikt	9,6	+32	14,1
Beperkt geschikt	9,0	-38	5,6
Suboptimaal geschikt	3,7	- 9	3,4
Optimaal geschikt	5,6	-14	4,8
Totaal geschikt leefgebied	18,3	-25	13,8

Figuur 3.2 Verlies foerageergebied binnen het plangebied na realisatie van het industrieterrein (rood gearceerd) ten opzichte van het plangebied (blauw omlijnd) en overige foerageergebied voor steenuil.

3.3 Methode soortinventarisatie (aanvullend onderzoek)

Het protocollair onderzoek naar steenuilen is uitgevoerd conform het Kennisdocument Steenuil (BIJ12, 2017), de soortinventarisatieprotocollen van Netwerk Groene Bureaus en de methode opgesteld door Steenuilenoverleg Nederland STONE (Bloem et al. 2001). Hiervoor zijn drie bezoeken uitgevoerd, in de optimale periode van half februari tot en met half april. De bezoeken zijn telkens met één ecoloog uitgevoerd welke tijdens geschikte avonden het plangebied en de omgeving systematisch af is gegaan om territoria van steenuilen te onderzoeken. Het plangebied is middels deze inspanning in voldoende mate onderzocht. Hierbij is de baltsroep van de steenuilen afgespeeld om een territoriale roep van de steenuil uit te lokken en een indicatie te krijgen van de aanwezigheid van een individu of een paar. In Figuur 3.3 zijn de locaties van de geluidsnabootsingen weergegeven met rode driehoeken. In Tabel 3.2 zijn de inventarisatiemomenten en weersomstandigheden voor het aanvullend steenuilonderzoek weergegeven.

Figuur 3.3 Locaties waar geluidnabootsingen zijn afgespeeld ten behoeve van het steenuilonderzoek (rode driehoeken).

Tabel 3.2 Inventarisatiemomenten en weersomstandigheden aanvullend steenuilonderzoek (2023).

Datum	Doel	Tijdstip	Dagdeel	Weersomstandigheden
23 februari	Foerageergebied/leefgebied	18:20 – 20:30	Avond	7°C, droog, onbewolkt, 1 Bft
11 maart	Foerageergebied/leefgebied	19:00 – 21:00	Avond	3°C, droog, bewolkt, 1 Bft
29 maart	Foerageergebied/leefgebied	20:30 – 22:50	Avond	15°C, droog, bewolkt, 3 Bft

Voor dit aanvullend onderzoek voor de steenuil is tevens informatie opgevraagd bij de Natuur- en (weide)vogelvereniging Reusel-De Mierden. Er zijn twee contactmomenten geweest (persoonlijke communicatie, 8 september 2022 en 31 maart 2023), over bekende steenuil territoria en nesten binnen en rondom het plangebied Kleine Hoeven 2 Reusel.

Het foerageergebied van de steenuilen wordt in het onderzoek beoordeeld op geschiktheid, waarin de onderverdeling matig, sub-optimaal en optimaal wordt gehanteerd. Zie hiervoor ook het vooronderzoek steenuil⁴. Optimaal foerageergebied bestaat uit terrein dat jaarrond beschikbaar is als foerageergebied en bestaat uit afgewisseld cultuurlandschap met overhoekjes, ruigere begroeiing en voldoende uitkijkposten zoals paaltjes of bomen.

3.4 Resultaten soortinventarisatie (aanvullend onderzoek)

Tijdens het eerste en tweede velbezoek zijn steenuilen bij Hamelendijk 12 vastgesteld. Het nest bij Hamelendijk 12 is gelegen onder het dak van de stallen op het terrein. Daar zijn volgens persoonlijke communicatie met de (weide)vogelvereniging Reusel-De Mierden, de jongen vaker gezien bij het uitvliegen. Het nest is gelegen op een afstand van circa 45 meter van het plangebied. Verder zijn deze steenuilen foeragerend waargenomen op het erf van de boerderij Hamelendijk 12, in de akkers ten zuiden ervan en in het plangebied, in de akkers en het zanddepot.

⁴ Sweco Nederland B.V., 2022. *Notitie vooronderzoek steenuil Kleine Hoeven 2 te Reusel*. Projectnummer 51009762

Het zanddepot werd in het vooronderzoek als ongeschikt foerageergebied aangeduid, maar wordt dus toch in gebruik genomen door de steenuilen.

Verder is een koppel steenuilen nabij De Strook vastgesteld. Uit de gegevens van de uilenwerkgroep is ook de kast bij Weijer 4 bezet. Dit is tijdens het onderzoek bevestigd. Deze steenuilen maakte daarbij geen gebruik van het plangebied.

De locaties van bestaande nesten in de directe omgeving van het plangebied zijn weergegeven in Figuur 3.4. Gele stippen betreffen broedgevallen in een nestkast en oranje stippen duiden op een vrij broedgeval. De groene stip betreft een niet gebruikte nestkast. Het vrije broedgeval aan De Strook/Hallenstraat is onbekend bij de vogelwerkgroep Natuur- en (weide)vogelvereniging Reusel - De Mierden en de specifieke locatie van het nest is tevens onbekend. Het nest wordt verwacht in de buurt van de waarnemingen.

In enkele gebieden die in het vooronderzoek geschikt werden geacht, zijn tijdens het aanvullende veldonderzoek geen steenuilen gehoord of gezien. Zoals (nr. 7) Grasland met bomenrij, struweel en ruigte en poelen en (nr. 5 en nr. 6) tuinen met bomen ten noorden van Hamelendijk 12. Deze gebieden zijn weergegeven in Figuur 3.5 en Tabel 3.3. Ook nabij Weijer 1 zijn geen steenuilen gezien of gehoord.

Figuur 3.4 Bezette nestkasten (gele stippen), vrije broedgevallen (oranje stippen), niet bezet nest (groene stip) in de omgeving van het plangebied (rood omlijnd).

Tabel 3.3 Beschrijving van het habitat van optimaal geschikt foerageergebied van de steenuil binnen het leefgebied.

Nummer gebied	Beschrijving habitat / landschapselement
1	Bermstrook met een greppel, ruiger grasland en enkele jonge boompjes
2	Paardenweide met meerdere afrasteringspalen
3	Rommelige tuin, met gazon, schuurtje, en met bomen omheind, gelegen tegen weiland
4	Ruiger weiland, met afrasteringhekken en palen en rommelhoekjes
5*	Grote tuinen afwisselend met bomen en gazon
6*	Grote tuinen afwisselend met bomen en gazon
7*	Grasland met bomenrij, struweel en ruigte en poelen
8	Greppel met gras en enkele struiken en bomen

*geen onderdeel van het leefgebied koppel steenuilen Hamelendijk 12

Figuur 3.5 Gebieden optimaal geschikt als foerageergebied voor de steenuil binnen 300 meter vanuit de nestplaats Hamelendijk 12 (gele ster) ten opzichte van het plangebied (zwart omlijnd), beschrijving staat in tabel 3.1.

3.5 Analyse en effectbepaling (aanvullend onderzoek)

Uit de resultaten van het aanvullend onderzoek blijkt dat het plangebied in gebruik is als foerageergebied door de steenuilen die nestelen op het adres Hamelendijk 12. Het gebruik van het plangebied en de omgeving door de steenuilen is, zoals eerder in het vooronderzoek is voorspeld, grotendeels bevestigd tijdens het uitgevoerde aanvullend onderzoek.

Enkel de in het vooronderzoek bevonden geschikte gebieden ten noorden van Weijereind zijn in de huidige situatie niet in gebruik door de steenuilen.

Het huidige leefgebied van deze steenuilen is weergegeven in Figuur 3.6. Hierin zijn de geschikte foerageergebieden (matig, sub-optimaal, en optimaal) weergegeven binnen de 300 meter straal van het nest. Door de bouw van het industrieterrein binnen het plangebied zal foerageergebied verloren gaan.

Uit de resultaten blijken drie territoria van steenuilen aanwezig binnen of in de directe omgeving van het plangebied. In Figuur 3.7 zijn de globale territoria van de steenuilen in de omgeving van het plangebied weergegeven.

Figuur 3.6 Huidige leefgebied steenuilen met nest Hamelendijk 12 (gele ster) met onderverdeling geschiktheid foerageergebied: oranje arcering: matig geschikt, lichtgroene arcering: sub-optimaal geschikt, donkergroene arcering: optimaal geschikt, binnen de 300 meter afstand van het nest (rode cirkel) ten opzichte van het plangebied (blauw omlijnd).

Figuur 3.7 Globaal territoria van de steenuilen koppels (groen omcirkeld) ten opzichte van het plangebied (rood omkaderd).

Leefgebied steenuilen Hamelendijk 12

Zowel de akkers als het gronddepot binnen het plangebied worden gebruikt als foerageergebied door de steenuilen. Het gronddepot (7.407 m²) dient vooral als uitzichtpunt. Het gebied ten noorden van de Weijereind is geen onderdeel van het leefgebied van de steenuilen met hun nestplaats bij Hamelendijk 12. Dit kan dus niet worden meegenomen als onderdeel van het leefgebied, zoals in de eerdere Figuur 3.6 is weergegeven.

Het foerageergebied dat verdwijnt uit het leefgebied van de steenuilen betreft circa 5.800 m² optimaal, 3.400 m² suboptimaal en 41.200 m² beperkt geschikt (akkers en gronddepot) foerageergebied (omschrijving van deze onderverdeling is omschreven in hoofdstuk 2). Dit betreft circa 29% van optimaal foerageergebied, circa 24% van suboptimaal foerageergebied en circa 56% van beperkt geschikt foerageergebied (akkerland) binnen het leefgebied (territorium) van deze steenuilen dat verloren gaat door de voorgenomen plannen. Het overzicht van het verlies aan leefgebied is weergegeven in Tabel 3.4.

In totaal verdwijnt er 5,04 hectare foerageergebied van de steenuil door de bouw van het industrieterrein, rood weergegeven in Figuur 3.8. Dit is 47% van het leefgebied. Dit is een dermate groot percentage dat er sprake is van verlies van significant essentieel leefgebied. Een significant negatief effect op de functionaliteit van de verblijfplaats is hierdoor niet uit te sluiten.

Tabel 3.4 Aantasting van het leefgebied per categorie, het verlies van leefgebied weergegeven na realisatie van het industrieterrein.

Klasse Leefgebied	Huidige leefgebied (ha)	Verlies leefgebied (ha)	Verlies leefgebied %	Leefgebied over na realisatie (ha)
Beperkt geschikt	7,36	-4,12	-56	3,24
Suboptimaal geschikt	1,4	-0,34	-24	1,06
Optimaal geschikt	2,02	-0,58	-29	1,44
Totaal geschikt leefgebied	10,78	-5,04	-47	5,74

Figuur 3.8 Leefgebied van de steenuilen (groen, lichtgroen en oranje gearceerd) na aanleg industrieterrein (rood gearceerd) en zonder maatregelen.

Het nest van het koppel Hamelendijk 12 is als broedlocatie actief gebleven tijdens de bouw van bedrijventerrein Kleine Hoeven fase 1, welke zich recht tegenover Hamelendijk 12 bevindt.

Bij de bouw van bedrijventerrein Kleine Hoeven fase 2 is directe fysieke aantasting van de nestplaats niet aan de orde. Wel is er sprake van het aantasten van essentieel foerageergebied in het leefgebied van deze steenuilen. Dit kan effect hebben op het ecologisch functioneren van deze nestplaats. Minder foerageergebied betekend mogelijk een vermindering van functionaliteit van het nest, als gevolg van een vermindering van het voedsel om de jongen groot te brengen of meer energie kosten om het voedsel van verder weg te moeten halen.

Essentieel foerageergebied van de steenuil, welke gerelateerd is aan de nestplaats bij Hamelendijk 12 wordt aangetast door de voorgenomen plannen, waardoor de verbodsbepaling vanuit de Wet natuurbescherming (artikel 3.1 lid 2 en 4) wordt overtreden. Het aanvragen van een ontheffing Wnb bij de provincie Noord-Brabant is derhalve noodzakelijk. Tevens zullen mitigerende en compenserende maatregelen getroffen dienen te worden om het verlies van foerageergebied te mitigeren/compenseren.

3.6 Staat van Instandhouding

In dit activiteitenplan wordt de wettelijke definitie van de Staat van Instandhouding (Svl) aangehouden zoals beschreven in de Wnb (paragraaf 1.1, artikel 1.1, lid 1). De methodiek voor het beoordelen van de Svl kent vier hoofdaspecten die worden meegewogen: verspreiding, populatie, leefgebied en toekomstperspectief. Een soort waarvoor een 'gunstige Staat van Instandhouding' geldt dat (volgens de Wnb) wanneer:

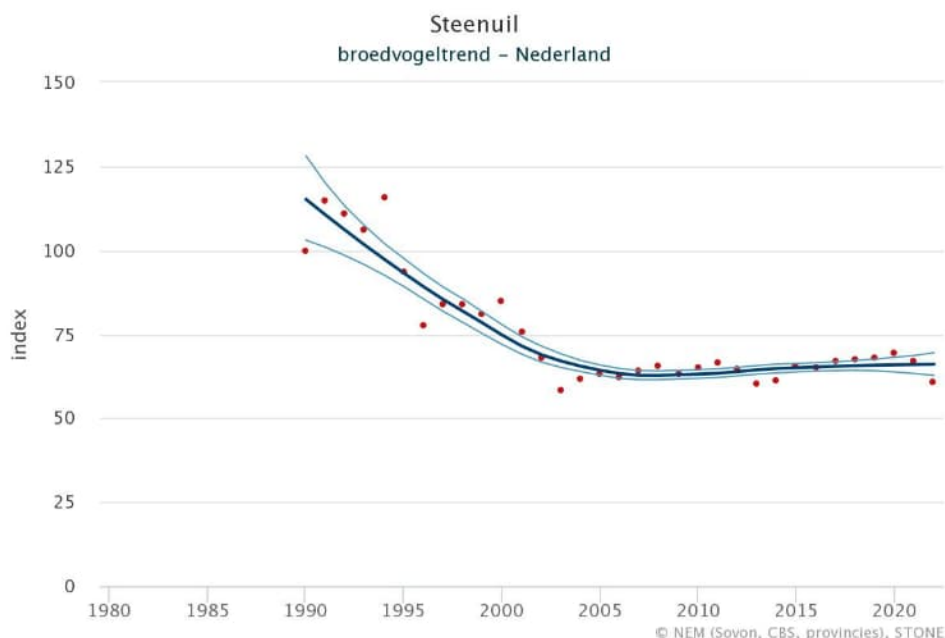
- Uit populatiedynamische gegevens blijkt dat de steenuil nog steeds een levensvatbare component is van de natuurlijke habitat waarin hij voorkomt en dat vermoedelijk op langere termijn zal blijven.
- Het natuurlijke verspreidingsgebied van de steenuil niet kleiner wordt of binnen afzienbare tijd lijkt te zullen worden.
- Er een voldoende grote habitat bestaat en waarschijnlijk zal blijven bestaan om de populatie van de steenuil op lange termijn in stand te houden.

Het beoordelen van de gunstige SvI kan plaatsvinden op verschillende niveaus, waaronder regionaal, provinciaal, landelijk en internationaal. Dit schaalniveau is op Europees niveau niet gedefinieerd. In een handreiking stelt de Europese Commissie voor om bij afwijking van het beschermingsregime rekening te houden met de staat van instandhouding op het niveau van de betreffende netwerkpopulatie (metapopulatie), met de beperking dat dit niet landsgrensoverschrijdend geldt.

Landelijk

De verspreiding van de steenuil in Nederland is in hoofdzaak beperkt tot het kleinschalige cultuurlandschap van Oost-, Zuid- en Midden-Nederland. De hoogste dichtheden komen voor in delen van het rivierengebied en het oosten van Gelderland. In het westen en noorden van het land is de Steenuil tussen 1975 en 2000 op veel locaties verdwenen. Elders zijn de aantallen in dezelfde periode afgenomen. Sindsdien nemen ze in het rivierengebied verder af, zijn ze op de zeeklei stabiel en herstellen ze licht op de zandgronden. De afname houdt verband met vermindering van nestgelegenheid (knotwilgen, schuurtjes) en voedsel (door intensivering van het agrarisch grondgebruik). Na koudere en sneeuwrijke winters zakten de aantallen soms tijdelijk in, soms ook niet (Sovon, 2023). In Figuur 3.9 is in een grafiek de broedvogeltrend in Nederland weergegeven, waarbij zichtbaar is dat de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering heeft plaatsgevonden.

Landelijk gezien is de steenuil opgenomen op de Rode Lijst als 'kwetsbaar'. De staat van instandhouding van de steenuil is in Nederland zeer ongunstig, zie ook Tabel 3.5.

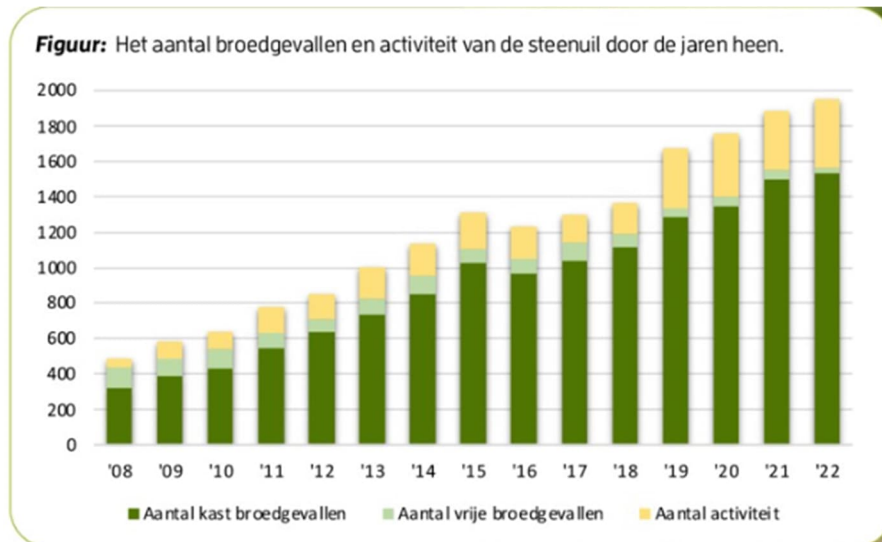
Figuur 3.9 Broedvogeltrend van de steenuil in Nederland. Vanaf 1990 is sprake van significante afname (<5% per jaar), de laatste 12 jaar geen significante aantalsverandering (bron: Sovon, 2023).

Tabel 3.5 Beoordeling van de staat van instandhouding van de steenuil in Nederland (bron: Sovon, 2023).

Beoordeling Staat van Instandhouding				
Verspreiding	Populatie	Leefgebied	Toekomst	Eindoordeel
matig ongunstig	zeer ongunstig	zeer ongunstig	matig ongunstig	zeer ongunstig

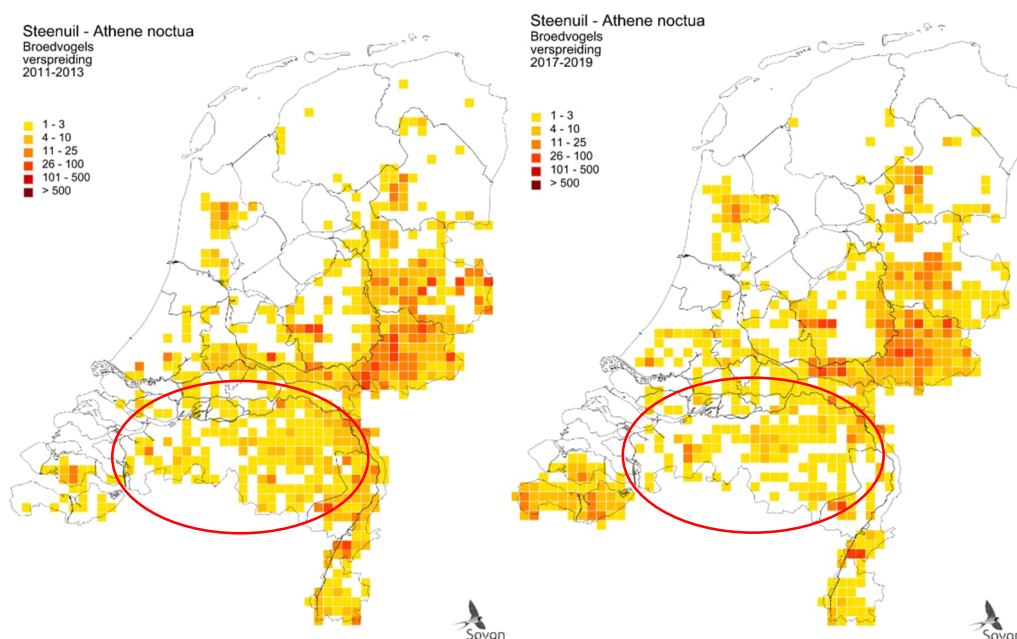
Provinciaal

De staat van instandhouding van steenuil in provincie Noord-Brabant is gunstig. In Figuur 3.10 is het aantal broedgevallen van de steenuil in Noord-Brabant weergegeven (Brabants Landschap, 2022). In de langjarige telling is een duidelijk stijgende trend te zien, dat aangeeft dat het aantal steenuilen in Noord-Brabant toeneemt. De toename in het aantal broedgevallen komt mede doordat ieder jaar nieuwe steenuilkasten worden geplaatst. Volgens Brabants Landschap (2022) worden ook erven beter ingericht waardoor voor steenuilen geschikt leefgebied wordt uitgebreid.

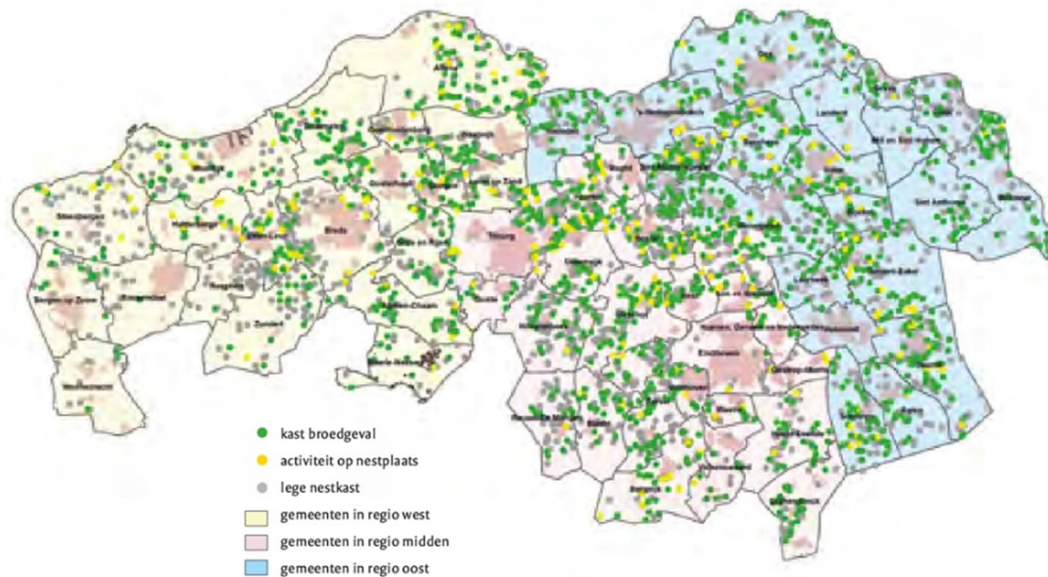

Figuur 3.10 Aantal broedgevallen steenuil door de jaren heen in de provincie Noord-Brabant.

Het verspreidingsgebied van steenuilen in Noord-Brabant lijkt wel verminderd. Dit is te zien in de kaarten van Sovon met het aantal broedparen per atlasblok van 2011-2013 en 2017-2019 (Figuur 3.11). Het aantal atlasblokken waarin broedparen aanwezig zijn is afgenomen in Noord-Brabant. Echter als gegevens van Brabants Landschap worden geraadpleegd uit het jaarverslag van 2019 lijkt dit in mindere mate aan de orde (Figuur 3.12). Met name in regio Midden en Oost lijkt op de kaart van Brabants Landschap een grote verspreiding aanwezig van steenuilen dan in de kaart van Sovon 2017-2019 zichtbaar is.

Figuur 3.11 Verspreiding van broedparen van steenuil in 2011-2013 en 2017-2019 (bron: Sovon, 2023).

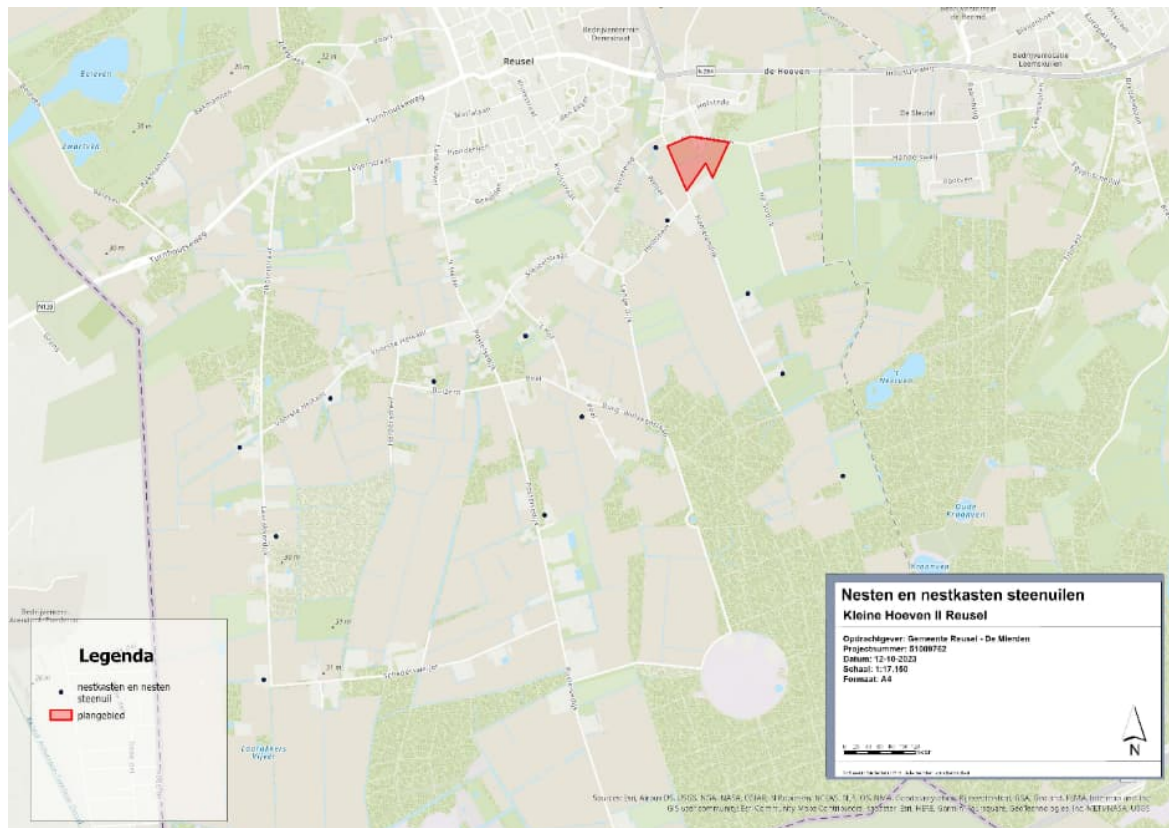

Figuur 3.12 Spreiding van nestkasten, broedgevallen, activiteit en territoria van de steenuil in 2019 (Bron: Brabants Landschap, 2019)

Regionaal

De steenuil komt in de omgeving van het plangebied veelvuldig voor, getuige de tijdens de aanvullende onderzoeken vastgestelde territoria en nestplaatsen van steenuilen in de omgeving van het plangebied. Ook de vogelwerkgroep Natuur- en (weide)vogelvereniging Reusel-De Mierden heeft tijdens een gezamenlijk bezoek op 25 augustus 2023 in het gebied alle aanwezige nestkasten en vrije nesten en bezette territoria in het buitengebied van Reusel laten zien. In Figuur 3.13 zijn alle steenuilkasten en vrije nesten in de omgeving van het plangebied weergegeven, allen zijn bezet of al verkend.

Het buitengebied rondom Reusel is, gezien het agrarisch gebruik met een afwisseling van akkers, weilanden en kwekerijen en bosjes, bomenrijen en houtsingels, geschikt als leefgebied voor de steenuil. De lokale staat van instandhouding van de steenuil wordt dan ook beoordeeld als goed.

Figuur 3.13 Nesten en nestkasten in het buitengebied van Reusel, ten opzichte van het plangebied (rood gearceerd).

Samenvattend is de Staat van Instandhouding voor de steenuil in onderstaande Tabel 3.6 beschreven en daarmee kan zowel provinciaal als lokaal als gunstig worden beschouwd.

Tabel 3.6 Beoordeling landelijke, regionale en lokale staat van instandhouding van de steenuil.

Soort	Landelijke Staat van Instandhouding	Provinciale Staat van Instandhouding	Regionale Staat van Instandhouding
Steenuil	Zeer ongunstig	Gunstig	Gunstig

4 Maatregelen

In voorliggend hoofdstuk wordt nader ingegaan op de te nemen passende maatregelen om negatieve effecten op de steenuil te voorkomen en om de gunstige staat van instandhouding (GSvl) van de steenuil te kunnen waarborgen.

Voor het opstellen van de maatregelen in onderhavig activiteitenplan is gebruik gemaakt van het Kennisdocumenten Steenuil (*Athene Noctua*) van BIJ12 (versie 1.0, juli 2017).

4.1 Algemene maatregelen

1) **Ecologisch begeleiding deskundige**

De maatregelen worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige op het gebied van desbetreffende soort(groep)en (zie kader Hoofdstuk 3; ter zake kundige ecooloog).

2) **Werken buiten kwetsbare periode en broedseizoen**

Activiteiten worden uitgevoerd buiten de kwetsbare periode van betreffende soort (zie uitwerking in paragrafen hieronder).

3) **Werkprotocol**

Er wordt een ecologisch werkprotocol opgesteld waarin alle te nemen maatregelen zijn vastgelegd en de wijze waarop ecologische begeleiding wordt geboden. Dit ecologisch werkprotocol is op de locatie aanwezig en de inhoud is onder alle betrokken partijen/werknemers bekend. Werkzaamheden worden aantoonbaar conform dit protocol uitgevoerd.

4) **Logboek**

Door de begeleidende ecooloog wordt een logboek bijgehouden. Hierin wordt gerapporteerd welke maatregelen zijn genomen op welke datum en locatie, inclusief de betrokken partijen. Dit is van toepassing op zowel activiteiten en maatregelen die zijn uitgewerkt in het ecologische werkprotocol, als bij calamiteiten om vast te leggen wat er gebeurd/geconstateerd is, hoe hiermee is omgegaan en/of vervolgstappen noodzakelijk zijn. Het logboek wordt, na afronding van het project, als bijlage toegevoegd aan het ecologisch werkprotocol.

5) **Algemene zorgplicht**

Voor alle in het wild levende dieren en planten alsmede voor hun directe leefomgeving geldt krachtens artikel 1.11 (lid 1 en 2) van de Wet natuurbescherming, de algemene zorgplicht. Via het betreffende verbodsbepaling wordt eenieder medeverantwoordelijk gesteld voor de zorg en bescherming van flora en fauna en dient men geen handelingen uit te voeren die opzettelijk soorten kunnen aantasten. Naast de regels die in de werkprotocollen worden gesteld aan de uitvoering van activiteiten, wordt altijd de zorgplicht in acht genomen. Per activiteit moet ter plaatse bekeken worden hoe invulling wordt gegeven aan de zorgplicht. Het gaat hierbij om maatregelen die verstoring of doding van dieren en/of vernietiging van planten voorkomen dan wel beperken. Daarnaast gaat het om de instandhouding van hun verblijfplaatsen/groeiplaatsen.

6) Procedure bij calamiteiten

Ondanks de genomen voorzorgsmaatregelen is het niet mogelijk om calamiteiten geheel uit te sluiten. Het is van groot belang dat eventueel optredende calamiteiten worden gemeld, geanalyseerd en geëvalueerd om de juiste maatregelen te nemen om soortgelijke gebeurtenissen in de toekomst te voorkomen. Daarom is iedereen verplicht calamiteiten bij de directie te melden. Naar aanleiding hiervan moeten er, in samenspraak met de begeleidend ecooloog, maatregelen genomen worden om de bestaande situatie te verhelpen en herhaling in de toekomst te voorkomen. De uitvoerder en/of opdrachtgever neemt bij een calamiteit direct telefonisch contact op met de begeleidend ecooloog.

Onder calamiteiten kan worden verstaan:

- Het onverwachts aantreffen van gemelde beschermde soorten of broedende vogels.
- Het aantreffen van andere beschermde soorten, dan opgenomen in het voorliggend ecologisch werkprotocol.

4.2 Steenuil

Voor de steenuil is ontheffing nodig voor het overtreden van verbodsbepalingen 3.1 lid 2 en 4. Onderdeel van de ontheffingsaanvraag is de beschrijving van passende maatregelen.

Wij stellen de volgende maatregelen voor:

Compenserende maatregelen

Ter compensatie van het verlies aan foerageergebied, en de vermindering van het functioneren van het nabijgelegen nest, wordt nieuw leefgebied aangelegd met nieuwe voortplantings- en rustplaatsen en optimaal foerageergebied. De volgende maatregelen worden getroffen om het aanbod en functioneren van het nieuwe leefgebied te garanderen:

1. Locatie nieuw leefgebied

Het is niet mogelijk het huidige leefgebied van de steenuilen bij Hamelendijk 12 te verbeteren of binnen 300 meter van de huidige verblijfplaats nieuw leefgebied te creëren.

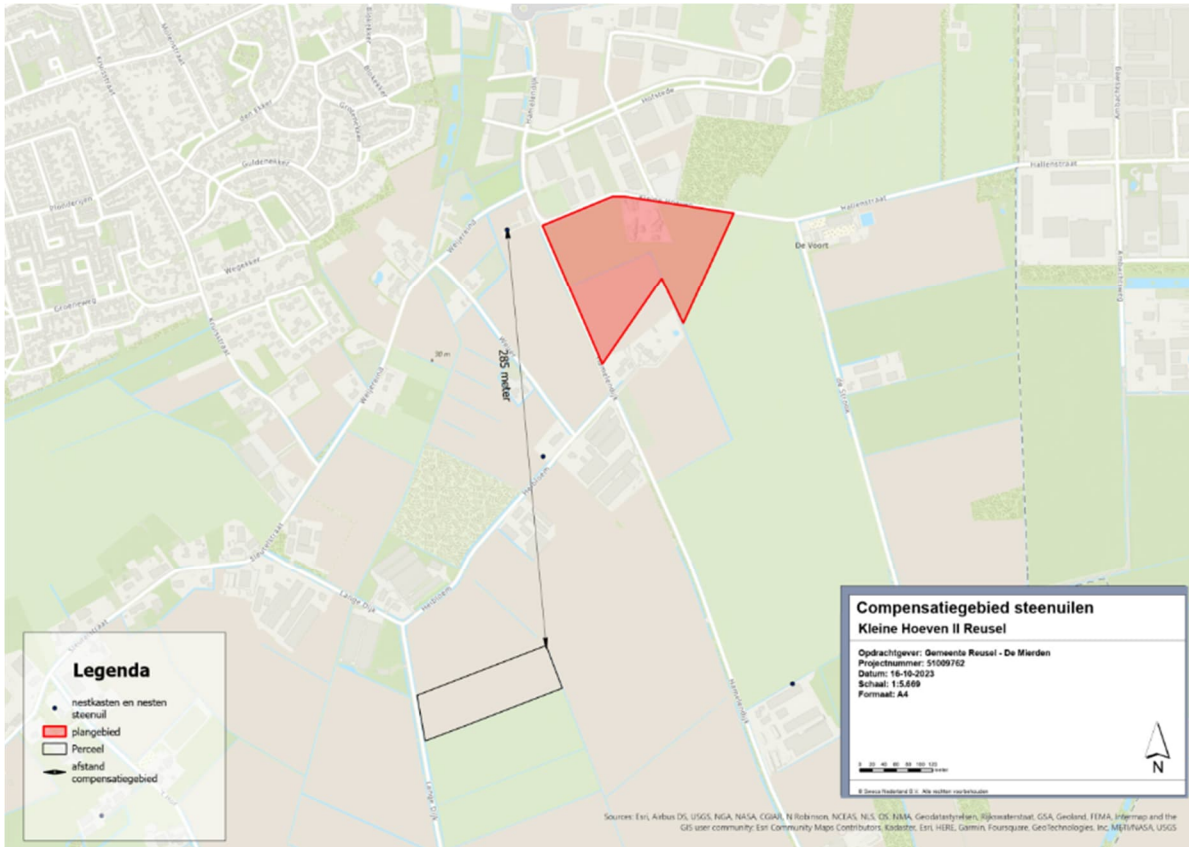
Binnen de 300 meter van de huidige verblijfplaats is nog geschikt en beperkt geschikt foerageergebied aanwezig dat nu niet in gebruik is door de steenuil (tuinen, akkers en ruigte met poelen ten noorden van Weijereind). Dit is echter onvoldoende om te dienen als compensatiegebied voor het verloren foerageergebied binnen het huidig leefgebied.

Het huidige leefgebied is tevens relatief geïsoleerd gelegen, door de aanwezigheid van bebouwing ten noorden, noordwesten en oosten en een bestaand territorium van een ander koppel steenuilen ten zuiden ervan. Door de komst van het bedrijventerrein wordt de ruimte nog beperkter. Er is daarom voor gekozen om een gebied te zoeken dat buiten aanwezige steenuil territoria valt en optimaal kan worden ingericht.

Het compensatiegebied betreft het perceel F387 Reusel. Deze heeft een oppervlakte van 25.410 m² en is ten zuiden van het plangebied gelegen op een afstand van circa 568 meter. De huidige nestplaats van het koppeltje steenuilen is op circa 825 meter van dit compensatiegebied gelegen (Figuur 4.1). *Figuur 4.1*

Dit perceel is beschikbaar omdat de Gemeente Reusel – De Mierden eigenaar is van het perceel. Het perceel ligt op een locatie waar geen ander bekend territorium van de steenuil aanwezig is. Het territorium van het koppel steenuilen bij Weijer 4 loopt niet door tot het kruispunt met Heibloem en Lange Dijk, zoals eerder is weergegeven in Figuur 3.7. De nestkast van Hamelendijk 5 is op 450 meter van het compensatiegebied gelegen. Ook de andere nesten van steenuilen zijn ver genoeg van het compensatiegebied verwijderd, zodat er voldoende ruimte is voor een nieuw territorium.

De inrichting van het compensatiegebied zal verder worden toegelicht in hoofdstuk 5.

Figuur 4.1 Het beoogde perceel als compensatiegebied (zwart omlind) ten opzichte van het huidige nest van de steenuilen Hamelendijk 12 en het plangebied (rood gearceerd).

2. Compensatiefactor

Het foerageergebied dat verdwijnt uit het leefgebied van de steenuilen betreft circa 5.800 m² optimaal, 3.400 m² suboptimaal en 41.200 m² beperkt geschikt (akkers en gronddepot) foerageergebied. Dit betreft een totaal van 5,04 hectare foerageergebied dat verdwijnt.

Het verlies van foerageergebied wordt normaliter met een factor 1:1 gecompenseerd.

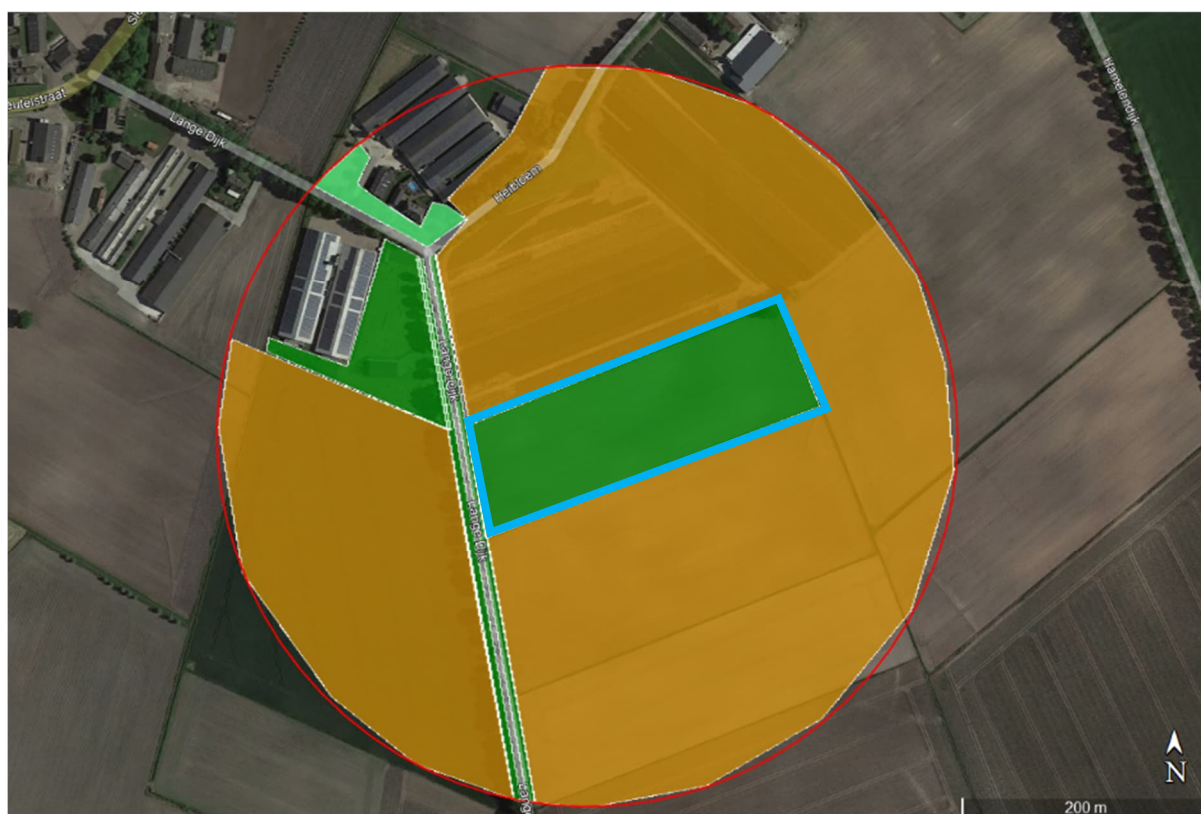
Het compensatiegebied heeft een oppervlakte van 25.410 m². Dit is ongeveer de helft van het totale oppervlak foerageergebied dat verdwijnt. Het foerageergebied dat verdwijnt bevat echter maar 5.800 m² optimaal foerageergebied. De overige oppervlaktes die verdwijnen zijn minder geschikt, omdat dit vooral landbouwgrond betreft dat niet het gehele jaar beschikbaar is als foerageergebied. Niet alleen de oppervlaktes maar dus ook de kwaliteit van het foerageergebied dat verdwijnt en in het compensatiegebied nieuw kan worden aangeboden is van belang om te voldoen aan de compensatiefactor.

Door het voor de steenuil optimaal inrichten van het compensatiegebied en het al aanwezige optimale, suboptimale en beperkt geschikte foerageergebied in de omgeving van het compensatiegebied, wordt deze locatie gezien als een optimaal nieuw leefgebied voor het koppel steenuilen. Optimaal foerageergebied betreft dan 2,54 ha binnen het compensatiegebied. Dat is 0,52 ha meer dan in de huidige situatie. Ook buiten het compensatiegebied is optimaal foerageergebied aanwezig in de vorm van grasland waar af en toe koeien lopen (circa 0,85 ha) en geschikte berm met enkele bomen (circa 0,5 ha). In totaal is in de nieuwe situatie dus 3,89 ha optimaal foerageergebied aanwezig (bijna 2x zoveel als in de huidige situatie). Sub-optimaal foerageergebied betreft de voortuin van boerderij Lange Dijk 5 met gazon en enkele bomen en struiken (circa 0,27 ha). Beperkt geschikt foerageergebied betreft akkerland in de omgeving van circa 20,9 ha, binnen de 300 meter van de nieuwe nestlocaties in het compensatiegebied.

Door deze samenstelling is het aanbod optimaal foerageergebied in de nieuwe situatie hoger dan in de huidige situatie en is het daarmee voldoende gecompenseerd.

Tabel 4.1 Verdeling huidig leefgebied, verlies aan leefgebied en het toekomstige leefgebied aanwezig in en rondom het compensatiegebied (300 m straal).

Klasse Leefgebied	Huidige leefgebied (ha)	Verlies leefgebied (ha)	Leefgebied over na realisatie industrie (ha)	Compensatiegebied en omgeving (300 m straal) (ha)
Beperkt geschikt	7,36	-4,12	3,24	20,9
Suboptimaal geschikt	1,4	-0,34	1,06	0,27
Optimaal geschikt	2,02	-0,58	1,44	3,89
Totaal geschikt leefgebied	10,78	-5,04	5,74	25,06

Figuur 4.2 Nieuw leefgebied steenuilen vanuit compensatiegebied (blauw omlijnd) met onderverdeling geschiktheid foerageergebied: oranje arcering: matig geschikt, lichtgroene arcering: sub-optimaal geschikt, donkergroene arcering: optimaal geschikt, binnen de 300 meter afstand van de nieuwe verblijfplaatsen in het compensatiegebied.

3. Gewenningsperiode

Voor nieuwe alternatieve verblijfplaatsen geldt dat deze bij voorkeur minimaal drie maanden voor de start van de werkzaamheden, en bij voorkeur al in de periode september tot december, aanwezig zijn, om de vogels te laten wennen aan de nieuwe voorzieningen.

In dit geval gaat het om het aanleggen van nieuw leefgebied met nieuwe verblijfplaatsen. De aanleg van nieuw leefgebied heeft tijd nodig om te groeien en optimaal geschikt te worden als foerageergebied. Hiervoor wordt minimaal één jaar aangehouden, waarbinnen een groeiseizoen en een broedseizoen is gelegen met circa 6 maanden ontwikkeltijd. In de omgeving van het compensatiegebied is nog meer optimaal, sub-optimaal en beperkt geschikt foerageergebied aanwezig dat tevens gebruikt kan worden als onderdeel van het leefgebied vanuit de nieuwe locatie.

4. Werken buiten kwetsbare periode

De meest kwetsbare periode van steenuilen betreft de voortplantingsperiode in februari tot en met juli. De start van de werkzaamheden dient buiten deze periode plaats te vinden, om te voorkomen dat de nestplaats wordt verlaten ten tijde van voortplanting. In Figuur 4.3 is de periode weergegeven waarin activiteiten al dan niet uitgevoerd kunnen worden.

Figuur 4.3 Op hoofdlijnen weergegeven de perioden waarin activiteiten al dan niet uitgevoerd kunnen worden.

5. Ongeschikt maken huidige verblijfplaats

Omdat het nest bij Hamelendijk 12 niet fysiek zal worden aangetast door de aanleg van het industrieterrein, is het niet noodzakelijk de huidige verblijfplaats ongeschikt te maken. De steenuilen kunnen daardoor uit eigen beweging blijven of toch verplaatsen naar het compensatiegebied.

Indien de steenuilen blijven, is er nog alternatief foerageergebied aanwezig ten noorden van Weijereind, dat nu nog niet in gebruik is genomen door de steenuilen.

Door het mogelijk indirect aantasten van het huidige nest, wordt uit voorzorg het compensatiegebied aangelegd met twee nieuwe verblijfplaatsen voor de steenuilen, om als nieuw leefgebied te kunnen dienen.

Het is bekend dat op termijn de bebouwing van Hamelendijk 12, met huidige nestlocatie, wel zal worden gesloopt. Met het compensatieplan dat is opgesteld voor onderliggende activiteitenplan en de ontheffingsaanvraag voor steenuil is ook de fysieke aantasting van deze nestlocatie voldoende gecompenseerd.

Wel dient hierbij te worden vermeld dat wanneer deze nestlocatie fysiek aangetast zal worden door sloop van de bebouwing, opnieuw moet worden beoordeeld of een wijziging van mitigatiemaatregelen noodzakelijk is. Mogelijk is een nieuwe ontheffingsaanvraag noodzakelijk.

6. Aanvullende maatregel steenuil in landschappelijk inrichtingsplan Kleine Hoeven II

Om ook binnen de planlocatie zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezige steenuil, is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld, waarbinnen inrichtingsmaatregelen zijn opgenomen die in de toekomstige situatie gunstig zijn voor de steenuil. Deze groene en landschappelijke elementen krijgen rondom het plangebied een groenbestemming.

In de groenstroken worden enkele nestkasten geplaatst aan bomen en er komen diverse boomstobben, boomstammen en/of takkenrillen. Op verschillende plekken worden weidepalen in een lijn geplaatst. Enerzijds als uitkijkpunt voor de steenuil en andere vogelsoorten, anderzijds voor een agrarische uitstraling. Aan de noordzijde is een ecologische groenstrook voorzien. Deze wordt aangeplant met kleine struweelbosjes en enkele solitaire bomen.

De beplanting zal op het ondergronds tracé van Enexis worden aangeplant dus er is gekozen voor soorten die niet diep wortelen. In de open ruimtes wordt bloemrijk grasland ingezaaid.

Door deze gekozen inrichting wordt een poging gedaan om in de toekomstige situatie ook rondom het plangebied het leefgebied voor de steenuil weer te optimaliseren. Dit is een aanvullende maatregel op de compenserende maatregelen zoals hierboven in de punten 1 tot en met 5 zijn uitgewerkt.

5 Compensatieplan

Een compensatiegebied is aangewezen om voor de steenuilen optimaal in te richten. Dit gebied betreft het perceel F387 Reusel en heeft een oppervlakte van 25.410 m². Het gebied is in huidige situatie landbouwgrond, waar maïs op heeft gestaan. De aangrenzende percelen zijn tevens landbouwgrond waar ten noorden in eerdere jaren wel eens boompjes hebben gestaan, maar afgelopen jaar ook met maïs was ingezaaid. De bermen langs de Lange Dijk bevatten meerdere bomen, zoals zomereik, berk en beuk en grassen. Ook staan er in de noordoosthoek van het perceel een grote boom, vermoedelijk zomereik. In Figuur 5.1 is een foto weergegeven met de huidige situatie van het compensatiegebied met de grote boom in de achtergrond zichtbaar.

Figuur 5.1 Huidige landbouwperceel dat als compensatiegebied voor de steenuilen zal worden ingericht.

In de omgeving is al geschikt foerageergebied aanwezig zoals bij het perceel ten westen van de Lange Dijk, Lange Dijk 4, zie Figuur 5.2. Hier is grasland aanwezig met wat ruigteranden, enkele bomen, een schuur en afrastering met paaltjes als uitkijkpunt. Er staan af en toe koeien in het weiland.

Figuur 5.2 Perceel Lange Dijk 4, dat al optimaal geschikt foerageergebied bevat voor de steenuil.

Het compensatiegebied zal optimaal worden ingericht om als nieuw leefgebied voor de steenuil te kunnen dienen. In het gebied worden twee nieuwe nestkasten geplaatst. Ook worden de volgende landschappelijke elementen toegevoegd om voldoende dekking en geschikt foerageergebied te bieden:

- Creëren van overhoeken en ruigten, door niet alle plekken kort te maaien, maar sommige plekjes wat ruiger te laten staan.
- Creëren van kruidenzomen door middel van zadenmengels van Cruydhoeck.
- Creëren van struwelen en een hakhoutbos, waar ook vruchtdragende soorten bij staan.
- Creëren van takkenrillen, houtstapels.
- Creëren van kortgrazige percelen, zoals schapen- en paardenweitjes. Indien het niet mogelijk is grazers in het gebied te laten, wordt dit kunstmatig gerealiseerd, door enkele keren per jaar delen van het gebied te maaien en af te voeren.
- Creëren van hoogstamboomgaard, met walnoot, wilde appel en peer, en zoete kers.
- Aanplant van meidoornhaag.
- Aanleggen van een poelen met flauwe oevers.
- Aanplant van knotwilgen.

Door de aanplant van (knot) boomsingels en struwelen en door het aanbrengen van takkenhopen, takkenrillen of los gestapelde stenen of houtblokken, is er dekking aanwezig. Daarnaast wordt er gezorgd voor voldoende rust, zit- en uitkijkposten, door middel van paaltjes in het gebied. Om verkeersslachtoffers te voorkomen zijn de verblijfplaatsen (nestkasten) niet nabij de weg geplaatst. Ook dienen er geen paaltjes die als uitkijkpunt kunnen dienen nabij de weg te staan.

Het beheer zal door de gemeente Reusel – De Mierden opgepakt worden. Echter is het mogelijk interessant om de aanpak en de uitvoering van het beheer van het terrein in een samenwerking met de uilenwerkgroep Reusel – De Mierden te regelen.

6 Alternatieven

6.1 Alternatieve locatie & inrichting

Het project is locatiespecifiek, gezien de ontwikkeling een uitbreidingslocatie betreft van het bestaande bedrijventerrein Kleine Hoeven. Het ruimtelijk beleid is al jaren gericht op het voorkomen van de verspreiding van bedrijventerreinen in het buitengebied; derhalve is sprake van clustering van bedrijfskavels en dus de uitbreiding van bestaande bedrijventerreinen.

De uitbreidingsmogelijkheden bij het bedrijventerrein Kleine Hoeven zijn daarbij feitelijk beperkt tot de (agrarische) gronden aan de zuidzijde om de volgende redenen:

- Aan de noordzijde wordt het bestaande bedrijventerrein Kleine Hoeven begrensd door de Wilhelminalaan en de bestaande woningen aan de overzijde.
- Aan de oostzijde wordt het bedrijventerrein begrensd door groenstructuren / natuur die het terrein afschermen, waarvan een gedeelte is aangeduid als Natuur Netwerk Brabant.
- Aan de oostzijde wordt het terrein begrensd door de Rouwenbogtloop, de waterbergingszone van het bedrijventerrein, met daarachter de kern van Reusel.

Feitelijk is daarmee dus de enige aanvaardbare uitbreidingsrichting in zuidelijke richting, waar al jaren sprake is van monotoon agrarisch grondgebruik. Deze afweging om in zuidelijke richting uit te breiden is ook in lijn met diverse beleidsdocumenten:

- In de Interim Omgevingsverordening van de provincie Noord-Brabant vallen de gronden binnen het werkingsgebied 'Verstelijking afweegbaar'. Deze gebieden zijn in het verleden (2004) na toepassing van de lagenbenadering en bijbehorende afweging aangeduid als gebieden waar -onder voorwaarden- verantwoorde uitbreidingsmogelijkheden liggen.
- In de Omgevingsvisie gemeente Reusel – De Mierden (22 mei 2018) en diens voorganger (uit 2004) is de locatie opgenomen als: 'uitbreidingsruimte bedrijvigheid op termijn'.

Bij de inrichting van de planlocatie is zoveel mogelijk rekening gehouden met de aanwezige beschermde steenuil. Er is een landschappelijk inpassingsplan opgesteld, waarbinnen inrichtingsmaatregelen zijn opgenomen die in de toekomstige situatie gunstig zijn voor de steenuil. Deze groene en landschappelijke elementen krijgen rondom het plangebied een groenbestemming. Door deze gekozen inrichting wordt een poging gedaan om in de toekomstige situatie ook rondom het plangebied het leefgebied voor de steenuil weer te optimaliseren. Dit is een aanvullende maatregel op de werkelijke compenserende maatregelen die in paragraaf 4.2 zijn uitgewerkt. Deze inrichting is in het bestemmingsplan geborgd met een voorwaardelijke verplichting.

Resumerend kan worden gesteld dat de beoogde ontwikkeling al lange tijd is voorzien op deze locatie en is voldoende onderbouwd dat er geen andere bevredigende oplossingen bestaan voor de uitbreiding van het bedrijventerrein Kleine Hoeven. Tevens is binnen het inrichtingsplan rekening gehouden met elementen die het leefgebied van de steenuil in de toekomstige situatie weer kunnen bevorderen, als aanvulling op de compenserende maatregelen elders.

6.2 Alternatieve werkwijze

De werkwijze van de ontwikkeling van het bedrijventerrein aanpassen is niet goed mogelijk doordat er bij de voorgenomen plannen in dit geval essentieel leefgebied van de steenuil zal verdwijnen; een andere werkwijze zal die conclusie niet veranderen. Het gebruik van een alternatieve werkwijze biedt in voorliggende casus derhalve geen bevredigende oplossing.

Desondanks zullen, daar waar mogelijk, voor de betreffende beschermde soort (steenuil), alle mogelijke voorzorgsmaatregelen worden getroffen om negatieve effecten, voorafgaand aan en tijdens de uitvoering van werkzaamheden, te voorkomen danwel tot een minimum te beperken. De werkzaamheden zijn volledig afgestemd en aangepast aan de ecologische functies die het plangebied heeft voor de steenuil, waarbij rekening wordt gehouden met de kwetsbare periodes van de soort zoals het broedseizoen van de steenuil.

6.3 Alternatieve planning

De planning is volledig aangepast aan de functies die het plangebied heeft voor de steenuil. Er worden tijdig alternatieven verblijfplaatsen en nieuw foerageergebied voor de steenuil aangeboden. Daarnaast worden de bouwwerkzaamheden uitgevoerd in de ecologisch meest gunstige periode voor steenuil. Hierdoor treedt er geen verstoring op in de meest kwetsbare periode van de betreffende soort. Het hanteren van een andere planning heeft voor steenuil dan ook géén voordelen.

Gezien het bovenstaande zijn er geen redelijke alternatieven met minder ecologische impact op de ecologisch functie die het plangebied heeft voor de steenuil.

7 Wettelijk belang

Het volgende belang als bedoeld in artikel 3.3, vierde lid (onder b sub 1), van de Wnb is ten grondslag gelegd aan de aanvraag:

- In het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid.

Werkzekerheid

Het doel van het project is de uitbreiding van het bestaande bedrijventerrein Kleine Hoeven. De gemeente Reusel – De Mierden is onderdeel van de Metropool Regio Eindhoven (MRE). Binnen dit samenwerkingsverband werken de 21 regiogemeenten uit Zuidoost-Brabant samen op diverse vlakken aan het versterken van de mainportstatus van de Brainportregio en het organiseren van de vereiste randvoorwaarden. Binnen dit samenwerkingsverband wordt onder andere samengewerkt ten aanzien van bedrijventerreinen. Zo zijn de Brainport Principles gezamenlijk vastgesteld en wordt de programmering van bedrijventerreinen regionaal op elkaar afgestemd.

De afgelopen jaren is vastgesteld dat de regio Zuidoost-Brabant één van de belangrijke economische motoren van Nederland is en van internationale betekenis is. De kennisintensieve maakindustrie van Brainport Eindhoven is essentieel voor de internationale concurrentiepositie van Nederland. Het vertegenwoordigt een grote economische waarde en draagt bij aan oplossingen voor wereldwijde maatschappelijke vraagstukken. Deze positie wordt regionaal, provinciaal en nationaal erkend. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de samenwerking in Brainport, maar vooral ook door de Nationale Actieagenda uit 2018. Het behouden en versterken van deze internationale positie vraagt op allerlei terreinen een inspanning. Zo ook op het gebied van aanbod van bedrijventerreinen: er is voldoende ruimte nodig om werkgelegenheid te kunnen (blijven) bieden.

Uit de provinciale behoefteraming (1 september 2022) en de regionale behoefteraming (2 mei 2022), die in opdracht van de provincie Noord-Brabant respectievelijk de Kempengemeenten zijn opgesteld door onderzoeksbureau Stec Groep, blijkt dat er op dit moment en in de komende jaren tot 2030 een grote behoefte is aan nieuwe bedrijfskavels. Voor de Kempenregio komt dit op basis van de provinciale prognose neer op een ruimtevraag binnen een bandbreedte van ca. 23 tot 39 hectare (EIB laag – hoog scenario).

Werkzekerheid en daarmee het gevoel bij te dragen aan de maatschappij en economie is een basisbehoefte. In de piramide van Maslow (behoeftepiramide) zijn de vijf universele behoeften van de mens hiërarchisch in kaart gebracht. Op de eerste plek staan de lichamelijke behoeften, zoals eten, drinken en slaap. Op de tweede plek staat veiligheid en (bestaans)zekerheid, waaronder werkzekerheid valt. Dat maakt deze behoefte één van de belangrijkste behoeften van de mens en het niet hebben van een deze zekerheid kan leiden tot psychische klachten.

Het uitbreiden van het bedrijventerrein Kleine Hoeven draagt bij aan het bieden van werkgelegenheid en daarmee dus werkzekerheid voor een grote groep mensen. Daarmee heeft de ontwikkeling van het bedrijventerrein dus direct en indirect positieve invloed op de (mentale) gezondheidssituatie van een grote groep inwoners binnen en buiten Reusel – De Mierden, en is de ontwikkeling derhalve te kwalificeren als een ontwikkeling die in het belang van de volksgezondheid is.

Duurzame energie en klimaatverandering

Binnen het plan wordt tevens ruimte geboden voor een nieuw middenspanningsstation. Daarmee wordt een bijdrage geleverd aan de lokale en regionale elektriciteitsvoorziening, die momenteel onder (zware) druk staat.

De komende jaren neemt het aandeel duurzame energie toe. Er komen steeds meer grote windmolen- en zonneparken bij. Daarmee groeit het aanbod duurzame energie aanzienlijk. Het aanbod van duurzame energie is minder goed te voorspellen dan dat van traditionele elektriciteitscentrales. De ene keer waait het hard of schijnt de zon volop, de andere keer is het weer bewolkt en windstil. Deze fluctuaties in productie zijn van grote invloed op het elektriciteitsnet. Om het transport van duurzame energie ook in de piekperiodes mogelijk te maken wordt gewerkt aan het aanpassen van het huidige elektriciteitsnet; binnen Kleine Hoeven komt een middenspanningsstation.

De voorziening in voldoende duurzaam opgewerkte elektriciteit is een belangrijke voorwaarde om het gebruik van fossiele brandstoffen te verminderen en draagt daarmee bij aan het beperken van klimaatverandering. Klimaatverandering heeft een grote impact op flora en fauna en op de openbare veiligheid (via duurzame watervoorziening) en volksgezondheid (in verband met een toenemende kans op extreem weer). De grootschalige toepassing van hernieuwbare energie kent deze nadelen niet. Het faciliteren van het elektriciteitsnetwerk is een belangrijke voorwaarde om tot de verspreiding van duurzaam opgewekte energie over te gaan. Vandaar dat het belang 'volksgezondheid of openbare veiligheid' hiermee gediend wordt.

De Raad van State heeft eerder ook al overwogen dat de volksgezondheid en openbare veiligheid vrijstellingsgronden kunnen zijn voor windparken, vanwege het belang van de elektriciteitsvoorziening voor een land en omdat klimaatverandering effecten heeft op de openbare veiligheid, volksgezondheid en de flora en fauna. Voor het mogelijk maken van het regionale energienetwerk en daarmee de verspreiding van duurzaam opgewekte energie gaat een vergelijkbare redenering op.

Het vergroten van de capaciteit en het aanleggen van een middenspanningsstation is een uitbreiding van het hoogspanningsnet. Dit maakt het op grond van de Elektriciteitswet een project van (groot) nationaal belang. Daarnaast kan worden gesteld dat het huidige voornemen een project betreft dat nodig is 'in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid'. Dit betreft een geldig, wettelijk belang zoals genoemd in artikel 3.3, lid 4, onderdeel b, sub. 1 van de Wet natuurbescherming.

Conclusie

Gelet op voorgaande, is het belang 'volksgezondheid of openbare veiligheid', voldoende onderbouwd om de negatieve effecten op de steenuil, die als gevolg van de exploitatie van het bedrijventerrein zullen optreden, te rechtvaardigen.

Referenties

BIJ12, 2017 *Kennisdocument Steenuil Athene Noctua*. Versie 1.0, juli 2017

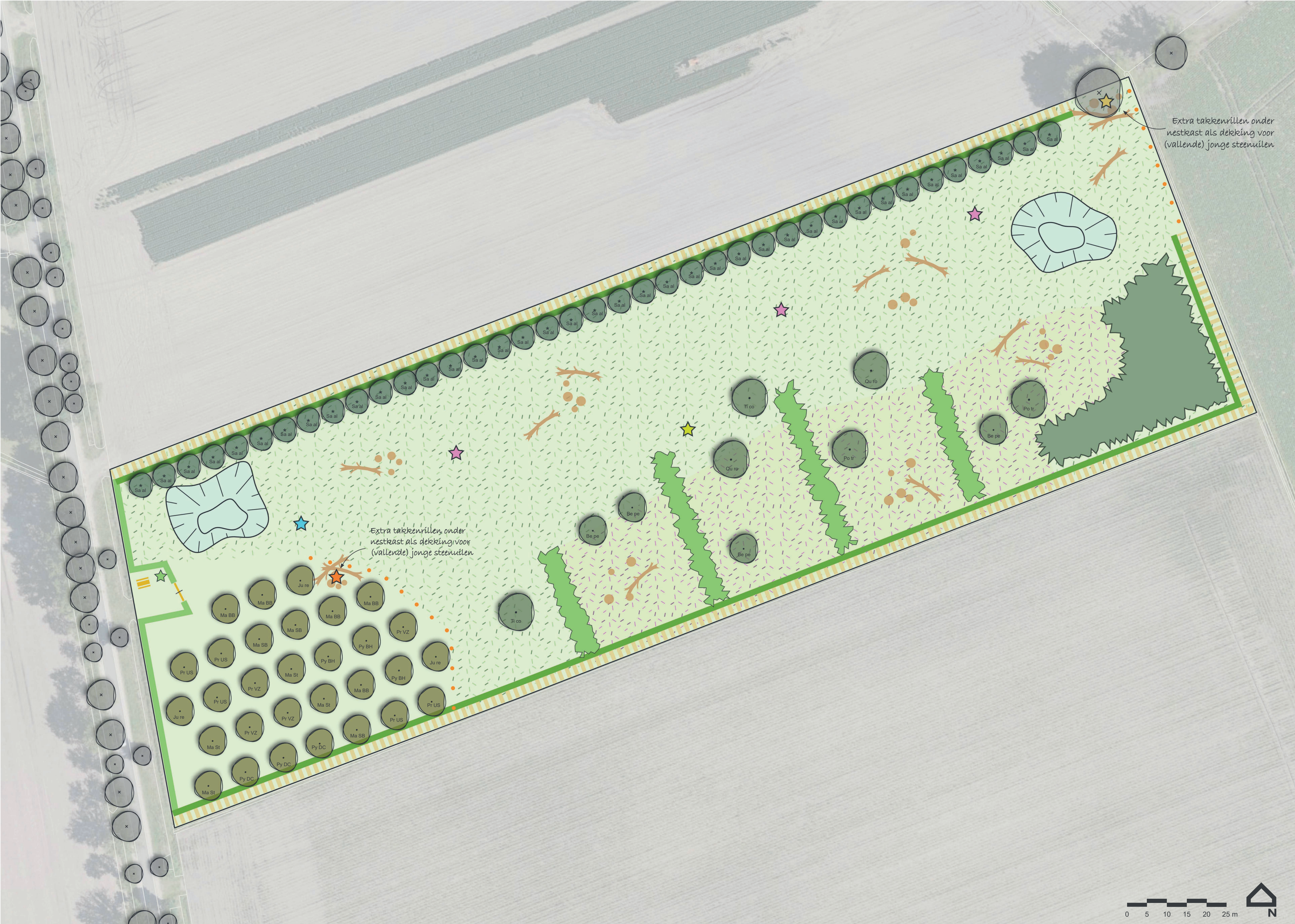
Brabants Landschap, 2022. *Vrijwillige uilenbescherming in Noord-Brabant*. Geraadpleegd via <https://brabantslandschap.docufiller.nl/clientFiles/278/docupages/5848/Jaarverslag-Uilen-2022.pdf>

Van den Bremer L., van Harxen R. & Stroeken R. 2009. *Terreingebruik en voedselkeus van broedende Steenuilen in de Achterhoek*. SOVON-Onderzoeksrapport 2009/02. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), periode 2018-2023. Ingezien van <https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/>

Sovon 2023. Steenuil *Athene noctua* - *Little Owl*. Geraadpleegd via <https://stats.sovon.nl/stats/soort/7570>

Bijlage 1 Ontwerp compensatiegebied steenuil

LEGENDA:

Boom bestand

Boom solitair
Afkorting: Be pe, Ti co, Po tr, Qu ro
Wetenschappelijke naam: Betula pendula, Tilia cordata, Populus tremula, Quercus robur
Nederlandse naam: Ruwe berk, Winterlinde, Ratelpopulier, Zomereik

Knotboom
Afkorting: Sa al
Wetenschappelijke naam: Salix alba
Nederlandse naam: Schietwilg

Hoogstam fruitboom
Afkorting: Ju re, Ma BB, Ma SB, Ma St, Pr US, Pr VZ, Py BH, Py DC
Wetenschappelijke naam: Juglans regia, Malus domestica 'Brabant Bellefleur', Malus domestica 'Schone van Boskoop', Malus domestica 'Sterappel', Prunus avium 'Udense Spaanse', Prunus avium 'Varikse Zwarte', Pyrus communis 'Beurre Hardy', Pyrus communis 'Doyenné du Comice'
Nederlandse naam: Walnoot, Appel, Appel, Kers, Kers, Peer, Peer

Hakhoutbos
Percentage: 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 10%, 3% (r), 4% (r), 3% (r), 10%, 10%
Wetenschappelijke naam: Alnus glutinosa, Corylus avellana, Crataegus monogyna, Euonymus europaeus, Frangula alnus, Prunus padus, Prunus spinosa, Ribes nigrum, Rosa canina, Rosa rubiginosa, Sambucus nigra, Viburnum opulus
Nederlandse naam: Gewone els, Gewone hazelaar, Eenstijlige meidoorn, Wilde kardinaalsmuts, Sporkhout, Gewone vogelkers, Sledoom, Zwarte bes, Hondсроos, Egelantier, Gewone vlier, Gelderse roos
(r) = aanplanten aan rand
Inzaaien met O3 onderbegroeiing (CruydtHoeck)

Struweelbosje
Percentage: 20%, 20%, 10%, 10%, 15%, 15%
Wetenschappelijke naam: Crataegus monogyna, Prunus spinosa, Rosa canina, Rosa rubiginosa, Sambucus nigra, Viburnum opulus
Nederlandse naam: Eenstijlige meidoorn, Sledoom, Hondсроos, Egelantier, Gewone vlier, Gelderse roos

Knip- of scheerhaag (eenmaal per 2-3 jaar knippen)
Percentage: 15%, 10%, 50%, 15%, 10%
Wetenschappelijke naam: Acer campestre, Cornus mas, Crataegus monogyna, Ligustrum vulgare, Rosa canina
Nederlandse naam: Veldesdoorn, Gele kornoelje, Eenstijlige meidoorn, Wilde liguster, Hondсроos

Meidoornhaag (jaarlijks knippen)
Percentage: 90%, 10%
Wetenschappelijke naam: Crataegus monogyna, Rosa canina
Nederlandse naam: Eenstijlige meidoorn, Hondсроos

Zadenmengsels
G1 lichte grond (CruydtHoeck)
Putterpret mengsel (CruydtHoeck)
FB1 Bestuivers in de (fruit)boomgaard (CruydtHoeck)

Amfibieënpool
Diepte -2.00 m
Bodem inzaaien met B112 Waterplantenmengsel (Biodivers)
Oever inzaaien met B115 Oeverplantenmengsel (Biodivers)

Natuurinclusieve maatregelen
Nestkast steenuil (plaatsen in bestaande boom)
Nestkast steenuil op paal
Muizenruiter
Bijenburcht voor zandbijen en/of metselbijen
Insectenhotel
Boomstobben / boomstammen / takkenrillen
Weidepaal (zonder draad)

Overig
Picknickbank
Informatiebord
Poort
Beheerstrook

Solitaire boom

Hoogstam fruitboomgaard

Struweelbosje

Knip- of scheerhaag

Boomstobben

Muizenruiter

Informatiebord